

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA

F. G. JACOBS

prednesené 15. decembra 2005¹

1. V tomto odvolaní sa JCB Service domáha úplného alebo čiastočného zrušenia rozsudku Súdu prvého stupňa JCB Service/Komisía, T-67/01².

v odôvodnení, nesprávneho uplatneniu príslušnej právnej úpravy Spoločenstva, porušeniu základných zásad upravujúcich pokuty a porušeniu pravidiel upravujúcich ich výpočet.

2. Uvedený rozsudok v zásade potvrdil rozhodnutie Komisie³ konštatujúce rozličné porušenia právnej úpravy Spoločenstva týkajúcej sa hospodárskej súťaže zo strany JCB Service, ale znížil uloženú pokutu z 39 614 000 eur na 30 000 000 eur.

4. Komisia proti všetkým uvedeným tvrdeniam namieta a podala vzájomné odvolanie domáhajúce sa uloženia pokuty v jej pôvodnej výške.

3. Odvolateľ namieta porušenie svojho práva na obhajobu kvôli neprimeranej dĺžke konania pred Komisiou, nerešpektovaniu prezumpcie neviny, nesprávnej právnej kvalifikácii skutkového stavu, nesprávneho posúdeniu dôkazov, vnútorným rozporom

Právny rámec

5. Článok 81 ods. 1 ES zakazuje „všetky dohody medzi podnikateľmi, rozhodnutia združení podnikateľov a zosúladené postupy, ktoré môžu ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi a ktoré majú za cieľ alebo následok vylúčovanie, obmedzovanie alebo skresľovanie hospodárskej súťaže v rámci spoločného trhu“. Podľa článku 81 ods. 2 sú také dohody neplatné.

1 — Jazyk prednesu: angličtina.

2 — Zb. s. II-49.

3 — Rozhodnutie Komisie 2002/190/ES z 21. decembra 2000 o uplatňovaní článku 81 ES (vec COMP.F.1/35.918 — JCB) [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 69, 2002, s. 1) (ďalej len „sporné rozhodnutie“).

6. Článok 81 ods. 3 však umožňuje, aby bolo uvedené ustanovenie vyhlásené za neuplatniteľné na dohody, rozhodnutia alebo zosúladené postupy, „ktoré prispievajú k zlepšeniu výroby alebo distribúcie tovaru, alebo k podpore technického alebo hospodárskeho pokroku, pričom umožňujú spotrebiteľom primeraný podiel na výhodách z toho vyplývajúcich, a ktoré:

- a) neukladajú príslušným podnikateľom obmedzenia, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie týchto cieľov, a
- b) neumožňujú týmto podnikateľom vylúčiť hospodársku súťaž vo vzťahu k podstatnej časti daných výrobkov“.

7. V rozhodnom čase boli uvedené pravidlá vykonané najmä nariadením Rady č. 17⁴ a nariadeniami Komisie č. 27⁵ a č. 99/63⁶.

4 — Prvé nariadenie implementujúce články 85 a 86 Zmluvy (Ú. v. ES 1962, 13, s. 204; Mím. vyd. 08/001, s. 3); už zrušené, s dočasnou výnimkou článku 8 ods. 3, s účinnosťou od 1. mája 2004 nariadením Rady (ES) č. 1/2003 zo 16. decembra 2002 o vykonávaní pravidiel hospodárskej súťaže stanovených v článkoch 81 a 82 Zmluvy (Ú. v. ES L 1, 2003, s. 1; Mím. vyd. 08/002, s. 205 — 229), na základe ktorého majú teraz vnútroštátne orgány množstvo povinností, ktoré boli predtým povinnosťami Komisie.

5 — Prvé nariadenie, ktorým sa vykonáva nariadenie č. 17 [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES 1962, 35, s. 1118), zrušené a nahradené nariadením Komisie (EHS) č. 1133/68 z 26. júla 1968 o forme, obsahu a ostatných náležitostiach žiadostí a oznámení upravených nariadením Rady č. 17 [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 377, 1994, s. 28).

6 — Nariadenie Komisie č. 99/63/EHS z 25. júla 1963 o pojednávaniach upravených v článku 19 ods. 1 a 2 nariadenia Rady č. 17 [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES 127, 1963, s. 2268 — 2270), zrušené a nahradené nariadením Komisie (ES) č. 2842/98 z 22. decembra 1998 o výsluchoch účastníkov v určitých konaniach podľa článku 85 a 86 Zmluvy (Ú. v. ES L 354, 1998, s. 18; Mím. vyd. 07/004, s. 204).

8. Článok 2 nariadenia č. 17 uvádzal: „Na požiadanie príslušných podnikov alebo združení podnikov môže Komisia na základe faktov, ktoré má k dispozícii potvrdiť, že podľa [článku 81 ods. 1) alebo článku 82 ES] neexistujú žiadne dôvody preto, aby zasiahla proti dohodám, rozhodnutiam alebo postupom.“

9. Žiadosť bolo treba podať na tlačive A/B, ktoré bolo prílohou nariadenia č. 27, a mala obsahovať podrobné informácie požadované v uvedenom tlačive. Ako je však vysvetlené v úvode tlačiva A/B, ako bolo následne včlenené do nariadenia č. 3385/94, ako jeho príloha, „[Komisia nie je] povinná negatívny atest vydať. Článok 2 nariadenia č. 17 uvádza, že „... Komisia môže potvrdiť...“. Komisia vydáva rozhodnutia o negatívnych atestoch iba vtedy, ak sa musí riešiť významný interpretačný problém. V ostatných prípá-

doch reaguje na žiadosti zaslaním doporučujúceho listu“⁷ [*neoficiálny preklad*].

10. V prípadoch, keď bola Komisia názoru, že došlo k porušeniu pravidiel hospodárskej súťaže, bola povinná v súlade s článkom 2 ods. 1 nariadenia č. 99/63 písomne informovať dotknuté podniky o námietkach vznesených proti nim. Uvedené oznámenie je známe ako oznámenie o výhradách.

11. Článok 15 nariadenia č. 17 sa týkal pokút. Článok 15 ods. 2 Komisii umožňoval uložiť pokuty neprevyšujúce 10 % obratu v predchádzajúcom účtovnom roku podnikom alebo združeniam podnikov, ktoré porušili článok 81 ods. 1 ES, berúc do úvahy tak závažnosť, ako aj trvanie porušenia.

12. Na zabezpečenie transparentnosti a objektívnosti svojich vlastných rozhodnutí o predmetných záležitostiach Komisia vydala v roku 1998 usmernenia,⁸ podľa ktorých je suma pokuty určovaná v jednotlivých po sebe nasledujúcich fázach.

13. Po prvé, Komisia stanovuje základnú čiastku podľa toho, či je porušenie mierne, závažné alebo veľmi závažné⁹ vo svetle jeho povahy, jeho skutočného dopadu na trh a veľkosti relevantného zemepisného trhu, a môže uvedenú pokutu zvýšiť o určité percento podľa dĺžky trvania porušovania.¹⁰ Komisia potom posudzuje, či by mala byť uvedená suma ďalej zvýšená na základe priťažujúcich okolností alebo znížená na základe poľahčujúcich okolností¹¹; ďalšie úpravy môžu byť založené na určitých objektívnych faktoroch.¹²

14. Článok 15 ods. 5 písm. a) nariadenia č. 17 stanovoval, že pokuty nemali byť ukladané v prípade činností uskutočnených po oznámení Komisii a pred jej rozhodnutím uplatňujúcim ustanovenia, ktoré sú teraz článkom 81 ods. 3 ES, za predpokladu, že spadali pod aktivity popísané v oznámení.

15. Nariadenie Komisie (EHS) č. 1983/83¹³ upravilo blokovú výnimku pre dohody o výlučnej distribúcii. Článok 2 uvedeného nariadenia upravlil prípustné obmedzenia

7 — Pozri tiež oznámenie Komisie o konaniach týkajúcich sa žiadostí o negatívny atest [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES C 343, 1982, s. 4).

8 — Usmernenia k metóde stanovovania pokút uložených podľa článku 15 ods. 2 nariadenia č. 17 a článku 65 ods. 5 Zmluvy o ESÚO (Ú. v. ES C 9, 1998, s. 3; Mím. vyd. 08/001, s. 171, ďalej len „usmernenia“).

9 — S ktorými sú spojené pokuty až do 1 milióna eur, až do 20 miliónov eur a viac ako 20 miliónov eur (bod 1.A usmernení).

10 — Bod 1.B.

11 — Body 2 a 3.

12 — Bod 5 písm. b).

13 — Z 22. júna 1983 o uplatňovaní článku [81] ods. 3 Zmluvy na skupinu dohôd o výlučnej distribúcii [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. ES L 173, 1983, s. 1).

hospodárskej súťaže v uvedenom kontexte, konkrétne povinnosť získavať zmluvné výrobky na maloobchodný predaj iba od jednej strany a zdržať sa aktívnych predajov. Článok 3 však stanovil, že článok 1 sa nebude uplatňovať okrem iného vtedy, keď:

zmluvného územia alebo v predaji zmluvného tovaru na zmluvnom území.“ [*neoficiálny preklad*]

Skutkový a procesný rámec

„c) môžu spotrebiteľia získať zmluvné výrobky na zmluvnom území iba od výlučného distribútora a nemajú žiaden alternatívny zdroj dodávky mimo zmluvného územia;

d) jeden alebo obaja účastníci sťažujú sprostredkovateľom alebo spotrebiteľom získavanie zmluvných výrobkov od iných predajcov v rámci spoločného trhu, najmä vtedy, keď jeden z nich alebo obaja:

16. JCB Service je spoločnosťou zriadenou podľa anglického práva, ktorá priamo alebo nepriamo vlastní alebo ovláda 28 spoločností skupiny JCB.¹⁴ JCB vyrába a uvádza na trh stavebné stroje, odhŕňacie a stavebné zariadenia, ako aj poľnohospodárske stroje a príslušné náhradné diely k týmto rôznym výrobkom. Jej distribučná sieť je postavená na národnom základe, s jednou dcérskou spoločnosťou a jedným výhradným dovozcom v každej krajine.

17. Dňa 30. júna 1973, použijúc tlačivo A/B vyplnené v súlade s nariadením č. 27, oznámila spoločnosť JCB Komisii osem typizovaných distribučných dohôd, ktoré mali byť uzatvorené s distribútormi alebo hlavnými predajcami prepojenými na skupinu, konkrétne v Spojenom kráľovstve, Írsku, Nemecku, štátoch Beneluxu, Dánsku a Taliansku.

...

2. vykonávajú iné práva alebo prijímajú iné opatrenia na to, aby bránili predajcom alebo spotrebiteľom v získavaní zmluvného tovaru mimo

14 — V nasledujúcom texte používam „JCB“/„spoločnosť JCB“ na označenie JCB Service ako účastníka tohto konania a tiež okrem prípadov, keď by to mohlo spôsobiť zmätky, na označenie skupiny JCB ako celku a rozličných spoločností v skupine v rozsahu, v akom predstavovali aktivity skupiny.

18. Dňa 27. októbra 1975 Komisia informovala JCB, že oznámené dohody obsahujú niekoľko obmedzení porušujúcich ustanovenie, ktoré je teraz článkom 81 ES. Požadovala ich zmenu a doplnenie a položila spoločnosti rozličné otázky.

19. Zmenené typizované dohody uplatniteľné na Spojené kráľovstvo a Írsko boli Komisii zaslané 18. decembra 1975.

20. Dňa 13. januára 1976 informovala Komisia spoločnosť JCB Sales, že určité problémy boli vyriešené, zatiaľ čo iné pretrvávajú, a žiadala spresnenia viacerých ustanovení.

21. V marci 1976 JCB Sales na uvedené výhrady odpovedala a poskytla podrobné informácie týkajúce sa zvyšných problémov; na stretnutí s Komisiou poskytla ďalšie informácie spolu s dohodou so svojou francúzskou dcérskou spoločnosťou.

22. K žiadnej zmene vo veci nedošlo až do 6. marca 1980, keď JCB Sales zaslala Komisii zmenenú typizovanú dohodu o distribúcii v Spojenom kráľovstve nahrádzajúcu dohodu oznámenú v roku 1975. Potom, 29. decembra 1995, JCB Sales zaslala Komisii ďalšiu typizovanú dohodu o distribúcii

v Spojenom kráľovstve nahrádzajúcu dohodu z roku 1980. Komisia na uvedené oznámenia, ktoré nepoužili tlačivo A/B, ako bolo predpísané v nariadení č. 27, neodpovedala.

23. Dňa 11. decembra 1995 Tribunal de Commerce (Obchodný súd) v Paríži čiastočne zamietol žalobu, ktorou sa francúzska dcérska spoločnosť JCB domáhala určenia, že spoločnosť Central Parts SA, ktorá získala náhradné diely JCB zo Spojeného kráľovstva s cieľom predávať ich vo Francúzsku sa dopustila nekalej súťaže. JCB obvinila spoločnosť Central Parts z neoprávneného používania označenia „JCB“ a z toho, že sa neoprávnenne označovala ako „koncesionár“. Uvedený rozsudok bol neskôr v roku 1998 zrušený cour d'appel (Odvolací súd) v Paríži, ktorý vyslovil, že spoločnosť Central Parts sa dopustila nekalej súťaže voči JCB.

24. Dňa 15. februára 1996 podala spoločnosť Central Parts Komisii sťažnosť týkajúcu sa praktík spoločnosti JCB pri distribúcii jej výrobkov.

25. Dňa 5. novembra 1996 Komisia vykonala šetrenie v priestoroch francúzskej dcérskej spoločnosti JCB a dvoch z jej koncesionárov v Spojenom kráľovstve.

26. Komisia potom zaslala JCB prvé oznámenie o výhradách, v ktorom však prehliadla oznámenie zaslané v roku 1973, na čo

spoločnosť JCB poukázala. Druhé oznámenie o výhradách zohľadňujúce oznámenie z roku 1973 bolo zaslané 30. júla 1999; spoločnosť JCB odpovedala 13. decembra 1999 a opäť vypovedala dňa 16. januára 2000.

27. Dňa 21. decembra 2000 Komisia prijala rozhodnutie.¹⁵ Preskúmala dohody oznámené v roku 1973, zmenené a doplnené dohody oznámené po uvedenom dni a dohody a praktiky spoločnosti JCB, ako ich odhalili rôzne dôkazy.

28. Zistila, že existovali rozličné obmedzenia predajov pre koncesionárov JCB mimo územných oblastí, ktoré im boli zverené, a v prípade uskutočnenia takých predajov existovala povinnosť platiť pokuty, že dochádzalo k zosúladovaniu postupov v rámci udržiavania predajných cien a že existovali požiadavky nakupovať výhradne od určených subjektov brániace dodávkam naprieč sieťou. Všetky uvedené dohody mali za cieľ alebo účinok obmedzenie hospodárskej súťaže a ovplyvňovali obchod medzi členskými štátmi, čím porušili článok 81 ods. 1 ES. Komisia posudzovala, či boli podmienky článku 81 ods. 3 ES splnené, a dospela k záveru, že neboli. Na účely článku 15 ods. 5 písm. a) nariadenia č. 17 bola Komisia názoru, že riadne oznámené boli iba dohody oznámené tlačivom A/B 30. júna 1973; ostatné dohody tak oznámené neboli a rozličné praktiky buď patrili mimo rozsah

pôsobnosti oznámených dohôd, alebo predstavovali ich vykonanie zneužívajúcim spôsobom. Oznámené ustanovenia boli v rozsahu, v akom mali obmedzujúce účinky, posilnené neoznámenými obmedzeniami. Napokon Komisia preskúmala závažnosť a dobu trvania porušenia a zohľadnila jednu prirážajúcu okolnosť — sankčnú pokutu ukladanú koncesionárovi za predaje mimo vymedzeného územia —, ale konštatovala, že neexistovali žiadne poľahčujúce okolnosti.

29. Komisia považovala porušenia za „veľmi závažné“, sankcionované pokutou vo výške 25 000 000 eur z dôvodu závažnosti, ktorá mala byť zvýšená o 5 % za každý z jedenástich rokov zistenej doby trvania (teda 13 750 000 eur) a o 864 000 eur z dôvodu ukladanej sankčnej pokuty.

30. Článok 1 sporného rozhodnutia znie takto:

„JCB Service a jeho dcérske spoločnosti porušili ustanovenia článku 81 Zmluvy ES tým, že uzavreli s koncesionármi dohody alebo zosúladené postupy, ktorých cieľom bolo obmedzenie hospodárskej súťaže na vnútornom trhu, aby dosiahli delenie národ-

15 — Už citované v poznámke pod čiarou 3.

ných trhov a zabezpečili absolútnu územnú ochranu vo výlučných územných oblastiach, mimo ktorých nemohli koncesionári uskutočňovať aktívne predaje, a ktoré obsahujú tieto prvky:

dcérskych spoločností JCB Service a v súlade so sadzbami určenými týmito spoločnosťami, čo spôsobilo závislosť zisku koncesionárov od územného určenia predajov;

a) obmedzenia pasívnych predajov koncesionárov usadených v Spojenom kráľovstve, Írsku, Francúzsku a Taliansku, ktoré zahŕňajú predaje neautorizovaným predajcom alebo koncesionárom mimo výlučných územných oblastí a najmä do iných členských štátov;

e) zrušenie rabatov v závislosti od toho, či sa predaje v Spojenom kráľovstve uskutočnili v rámci výlučnej územnej oblasti alebo mimo nej alebo či koncesionári, na ktorých území sa zmluvné výrobky používajú, dospejú k dohode s koncesionármi predajcami, čo spôsobilo závislosť zisku koncesionárov od územného určenia predajov.“

b) obmedzenia zásobovacích zdrojov týkajúcich sa nákupu zmluvných výrobkov koncesionármi usadenými vo Francúzsku a v Taliansku, ktoré bránia vzájomnému zásobovaniu medzi koncesionármi;

31. Článok 2 sporného rozhodnutia zamietol žiadosť o udelenie výnimky podanú 30. júna 1973.

c) určovanie predajných cien alebo zliav poskytovaných koncesionármi v Spojenom kráľovstve a vo Francúzsku;

32. Článok 3 uložil JCB povinnosť ukončiť porušovanie, konkrétne

d) stanovenie poplatkov z popredajných služieb z predajov do iných členských štátoch, ktoré uskutočnili koncesionári usadení mimo výlučných územných oblastí v Spojenom kráľovstve na podnet JC Bamford Excavators Ltd alebo iných

„a) informovať svojich koncesionárov usadených v Spoločenstve o tom, že môžu uskutočňovať pasívne predaje konečným spotrebiteľom a koncesionárom;

- b) zmeniť dohody uzavreté s ich koncesionármi umožniac neautorizovaným predajcom uskutočňovať pasívne predaje v rámci výlučných územných oblastí iných koncesionárov a aktívne a pasívne predaje v rámci ich vlastnej územnej oblasti alebo oprávniac týchto koncesionárov na aktívne a pasívne predaje iným koncesionárom, konečným spotrebiteľom alebo ich obchodným zástupcom mimo ich výlučnej územnej oblasti;
- c) zmeniť dohody uzavreté s ich koncesionármi v Taliansku a vo Francúzsku umožniac nákupy zmluvných výrobkov od iných koncesionárov usadených v Spoločenstve a informovať následne všetkých koncesionárov v Spoločenstve;
- d) informovať svojich koncesionárov usadených v Spoločenstve, že žiadosti dcérskych spoločností, ktoré požadujú od koncesionárov zaplataenie poplatku z popredajných služieb bez dôkazu o nesúhlase medzi dotknutými koncesionármi, sú neplatné a nesmie sa im vyhovieť;
- e) informovať svojich koncesionárov usadených v Spojenom kráľovstve, že zľavy z dôvodu Multiple Deal Trading Support sa poskytujú nezávisle od skutočnosti, že predaje sa uskutočnili na území koncesionárov alebo mimo neho, alebo od toho, že sa uzavrela dohoda s inými koncesionármi mimo tohto územia.“
33. Článkom 4 bola uložená pokuta vo výške 39 614 000 eur.
34. Dňa 22. marca 2001 podala spoločnosť JCB Service na Súd prvého stupňa žalobu smerujúcu k zrušeniu sporného rozhodnutia.
35. Súd prvého stupňa vyhlásil rozsudok 13. januára 2004. Zistil, že niekoľko porušení nebolo preukázaných dôkazmi a že zvýšenie pokuty z dôvodu sankčnej pokuty ukladanej koncesionárovi nebolo odôvodnené, pretože pokuta predstavovala vykonanie oznámenej dohody. V dôsledku toho zrušil článok 1 písm. c), d) a e) a článok 3 písm. d) a e) sporného rozhodnutia, znížil pokutu na 30 miliónov eur a zamietol zvyšok žaloby.
36. Spoločnosť JCB podala toto odvolanie 5. apríla 2004, pričom navrhla, aby Súdny dvor v podstate:
- zrušil v celom rozsahu napadnutý rozsudok z dôvodu porušenia práv JCB na obhajobu,

- subsidiárne, zrušil rozsudok v časti, ktorá i) konštatuje, že existovali všeobecné obmedzenia pasívneho predaja koncesionármi a obmedzenia zásobovacích zdrojov koncesionárov vo Francúzsku a Taliansku, ktoré bránili vzájomným dodávkam, a ii) ukladá pokutu za také porušenia,

týkajúce sa prístupu spoločnosti JCB v jej tvrdeniach, v ktorých rozsiahlo poukazuje na dôkazy preskúmané Komisiou a Súdom prvého stupňa a kladie značný dôraz na nečinnosť Komisie v rokoch 1975 až 1996.

- vydal konečný rozsudok úplne alebo sčasti zrušujúci sporné rozhodnutie a zrušujúci alebo znižujúci pokutu.

39. Po prvé, čo sa týka úloh Komisie a súdov Spoločenstva pri posudzovaní porušení pravidiel Spoločenstva týkajúcich sa hospodárskej súťaže, vtedy, keď Komisia prijme rozhodnutie konštatujúce porušenie a ukladajúce pokutu, dotknutý podnik môže napadnúť na Súde prvého stupňa tak platnosť zistenia porušenia, ako aj sumu pokuty.

37. Komisia vo svojom vyjadrení navrhuje, aby Súdny dvor odvolanie zamietol v celom rozsahu, a vo vzájomnom odvolaní navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok v časti, v ktorej rozsudok znižuje pokutu o sumu zvýšenia v prípade príťažujúcej okolnosti predstavovanej pokutou ukladanou koncesionárovi.

40. Čo sa týka prvého aspektu, právomoc uvedeného súdu Spoločenstva sa obmedzuje na preskúmanie súladu s právom, pričom v tomto kontexte môže overovať, či sa Komisia dopustila akéhokoľvek zjavne nesprávneho posúdenia skutkového stavu, ale čo sa týka druhého aspektu, má neobmedzenú právomoc zmeniť pokutu. Nie je však úlohou Súdu prvého stupňa opakovane vec posudzovať, ako keby bol Komisiou, ale skôr overovať, či je rozhodnutie postihnuté nejakými vadami, na ktoré buď upozornil žalobca, alebo sú vecou verejného poriadku, a ktoré by mal súd Spoločenstva zohľadniť bez návrhu.

Úvodné poznámky

38. Pred preskúmaním odvolacích dôvodov treba upozorniť na dva všeobecné aspekty

41. Pri odvolaní je právomoc Súdneho dvora značne obmedzenejšia. Nemôže preskúma-

vať skutkové okolnosti, ibaže došlo k skresleniu jasného významu dôkazov alebo k nesprávnej právnej kvalifikácii skutkových okolností;¹⁶ jeho úloha je obmedzená na určenie toho, či odvolateľ identifikoval nejaké prípady nesprávneho právneho posúdenia, ktorých by sa dopustil Súd prvého stupňa pri svojom vlastnom preskúmaní platnosti rozhodnutia Komisie.

42. V tomto odvolaní sa v mnohých prípadoch zdá, že spoločnosť JCB považuje Súd prvého stupňa za autora zistenia, že porušila právo hospodárskej súťaže, a za ukladateľa pokuty a že žiada od Súdneho dvora opätovné preskúmanie všetkých dôkazov. Rozsah preskúmania týmto súdom je však obmedzený, ako je opísané vyššie.

43. Po druhé, z procesných ustanovení upravených nariadeniami č. 17, č. 27 a č. 99/63¹⁷ je jasné, že hoci Komisia môže vydať negatívny atest (alebo odporúčajúci list) ako odpoveď na oznámenie, ktoré neodhaľuje žiadne porušenie pravidiel hospodárskej súťaže, nie je povinná tak urobiť. Keďže však existujú ustanovenia upravujúce také oznámenia, iba z takých oznámení môže vzniknúť legitímna viera v to, že oznámené praktiky nepredstavujú porušenie; nemožno vyvodzovať žiaden záver iba z mlčania na strane Komisie, ako

poznámenal Súd prvého stupňa v bode 80 svojho rozsudku. *A fortiori* nemožno vyvodzovať žiaden záver z mlčania Komisie, pokiaľ ide o záležitosti, ktoré jej boli oznámené, týkajúci sa zlučiteľnosti záležitostí, na ktoré také oznámenie výslovne nepoukazovalo, s právnou úpravou.

Prvý odvolací dôvod: právo na obhajobu a prezumpcia nevinu

44. Spoločnosť JCB tvrdí, že Súd prvého stupňa porušil právo Spoločenstva tým, že porušil i) jej právo na obhajobu a ii) nerešpektoval prezumpciu nevinu.

Právo na obhajobu

Napadnutý rozsudok

45. V konaní na prvom stupni spoločnosť JCB uviedla, že Komisia porušila svoju povinnosť konať v primeranej lehote, čo je povinnosť odvodená tak zo všeobecnej zásady práva Spoločenstva zakotvenej v judikatúre, ako aj z článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv.

16 — Pozri rozsudok Súdneho dvora zo 7. januára 2004, Aalborg Portland a i./Komisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Zb. s. I-123, body 47 a nasl.; pozri tiež body 73 a 74 nižšie.

17 — Pozri body 7 a nasl. vyššie.

46. Súd prvého stupňa rozlišoval medzi preskúmaním dohôd oznámených v roku 1973 vedúcim k zamietnutiu žiadosti o výnimku a šetrením sťažnosti podanej v roku 1996, ktorým sa zaoberá zvyšok výrokovej časti sporného rozhodnutia.¹⁸

47. Čo sa týka oznámení z roku 1973, uznal, že tým, že prijatie rozhodnutia trvalo 27 rokov, Komisia nekonala v primeranej lehote, ale bol názoru, že porušenie nemohlo ovplyvniť zákonnosť či už zamietnutia žiadosti o výnimku, alebo konštatovania toho, že došlo k porušeniu.¹⁹ Samotná skutočnosť, že žiadosť o výnimku nebola zamietnutá v primeranej lehote, nemohla spôsobiť nezákonnosť zamietnutia.²⁰ Nekonanie v primeranej lehote nemôže odôvodniť zrušenie, ak nie je preukázané, že omeškanie nepriaznivo ovplyvnilo schopnosť dotknutých podnikov účinne sa brániť.²¹ Sporné rozhodnutie nezaložilo žiadne konštatovanie porušenia na oznámených záležitostiach, ale na praktikách, ktoré sa líšili od praktik uvedených v oznámených dohodách; omeškanie teda nemohlo ovplyvniť zákonnosť konania vzťahujúceho sa k uvedeným praktikám.²² V každom prípade spoločnosť JCB

neargumentovala, že výsledkom omeškania bola akákoľvek konkrétna procesná vada, argumentovala iba, že správanie Komisie odhalilo nesprávny postup v danej veci.²³

48. Čo sa týka sťažnosti z roku 1996, celková doba trvania konania sa nezdá byť prehnaná vzhľadom na zložitost veci, ale opäť by mohla mať za následok zrušenie, iba ak by bolo preukázané, že porušila práva žalobcu na obhajobu; spoločnosť JCB argumentovala iba, že dĺžka konania odhalila zaujatost Komisie a nesprávny postup.²⁴

Tvrdenia účastníkov konania

49. Podľa tvrdenia odvolateľa sa Súd prvého stupňa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že nevzal do úvahy následky porušenia jeho práva na obhajobu Komisiou. Prijal neprimerane zužujúci výklad argumentov JCB, porušiac i) svoju povinnosť odpovedať na položené otázky a ii) zásadu *iura novit curia*, podľa ktorej by mal Súd prvého stupňa vtedy, keď je jeho pozornosť upriamovaná na konkrétne porušenie, sám posúdiť obrysy takého porušenia a povahu práv, ku ktorým obhajobe sa smeruje. Spoločnosť JCB tvrdí, že výslovne uviedla nerešpektova-

18 — Bod 37 rozsudku.

19 — Bod 38.

20 — Bod 39, ktorý cituje rozsudky zo 14. februára 2001, *Trabisco/Komisia* (T-26/99, Zb. s. II-633, bod 52) a *Sodima/Komisia* (T-62/99, Zb. s. II-655, bod 94).

21 — Bod 40, ktorý cituje rozsudok z 20. apríla 1999, *LVM/Komisia* (T-305/94, T-306/94, T-307/94, T-313/94, T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 a T-335/94, Zb. s. II-931, bod 122).

22 — Bod 41.

23 — Bod 42.

24 — Body 43 až 45.

nie jej práva na obhajobu Komisiou vo vzťahu ku konaniu o oznámení; zdôraznila povinnosť vziať do úvahy trvanie každej fázy konania o oznámení; a podčiarkla, že prehnaná doba trvania konania v jeho celosti bola neprimeraná. Jasne sa preto odvolávala na svoju nemožnosť účinne sa brániť.

o porušenie podstatnej procedurálnej požiadavky.

50. Komisia je názoru, že spoločnosť JCB sa domáhala svojho práva na obhajobu na Súde prvého stupňa iba všeobecným spôsobom vo vzťahu k údajnej prehnanej dobe trvania konania o oznámení a konania o porušení bez toho, aby definovala, ako bola v ktoromkoľvek z uvedených konaní ovplyvnená jej schopnosť brániť svoje postavenie. Jej pokusy rozširovať argumenty v odvolacom konaní sú neprípustné. *Maxima iura novit curia* nemôže vyžadovať od Súdneho dvora, aby dopĺňal úsečné argumenty, ktoré môžu byť prijaté iba vtedy, ak sú podporené dôkazmi o skutkovom stave. Tvrdenie odvolateľa sa týka nerešpektovania riadneho procesného postupu, čo sa nevzťahuje na omeškanie pri ukončení konania o udelení výnimky alebo na argument predložený v konaní na prvom stupni.

52. Komisia je názoru, že Súd prvého stupňa nemohol bez návrhu nastoliť žiaden konkrétny problém týkajúci sa práva na obhajobu, ktorý možno pričítať dobe trvania konania, pretože také záležitosti nie sú vo všeobecnosti zjavné a neboli zjavné v tejto veci.

Posúdenie

53. Súd prvého stupňa považoval omeškanie medzi prvými oznámeniami podanými spoločnosťou JCB Komisii v roku 1973 a prijatím sporného rozhodnutia v roku 2000 za poľutovaniahodné, ale nie za také, ktoré by ovplyvnilo práva spoločnosti JCB ako žalovanej.

51. Subsidiárne JCB tvrdí, že prehnané omeškanie mal Súd prvého stupňa nastoliť bez návrhu ako vec verejného záujmu, pretože zo svojej samotnej povahy išlo

54. Uvedený názor sa mi zdá byť správny.

55. V časti, v ktorej rozhodnutie konštatovalo, že spoločnosť JCB porušila článok 81 ES, je jasné, že žiaden aspekt zistenia nebol založený výlučne na jednoduchom uplatnení dohôd správne oznámených v rokoch 1973

a 1975. Hoci Komisia bola názoru, že obmedzujúce účinky oznámených ustanovení boli posilnené neoznámenými obmedzeniami,²⁵ je jasné, že všetky praktiky, pri ktorých bolo konštatované porušenie a pri ktorých bola uložená pokuta, boli založené buď na zmluvných podmienkach, ktoré neboli správne oznámené, alebo na správaní, ktoré sa nevzťahovalo na žiadnu zmluvu.²⁶

56. V časti, v ktorej rozhodnutie zamietlo žiadosť o výnimku z roku 1973 a požiadalo JCB o ukončenie určitých praktík, bolo jediným účinkom omeškania to, že umožnilo spoločnosti JCB, aby pokračovala vo svojom konaní dlhšie.

57. V časti, v ktorej rozhodnutie ukladalo spoločnosti JCB pokutu, je jasné, že dohody správne oznámené v roku 1973 boli vyňaté z výpočtu sumy, ktorý bol založený výlučne na ostatných dohodách alebo konaní.²⁷

58. Spoločnosť JCB ani neposkytla žiadne iné uspokojujúce vysvetlenie toho, ako mohlo byť jej právo na obhajobu ovplyvnené predmetným omeškaním. Zmieňuje svoje

právo zapojiť sa do dialógu s Komisiou a podať žalobu na Komisiu za jej nekonanie, ale žiadne z uvedených práv nemohlo byť ovplyvnené samotným plynutím času a spoločnosť JCB mohla naďalej oznámiť, v správnej podobe, ktorej si bola vedomá, ďalšie dohody a praktiky, do ktorých sa zapojila.

59. V dôsledku toho dĺžka času, ktorý uplynul medzi úvodnými oznámeniami a prijatím sporného rozhodnutia, nemala vôbec žiaden vplyv na práva JCB na obhajobu a nie je potrebné posudzovať, či mal Súd prvého stupňa bez návrhu nastoliť akúkoľvek ďalšiu otázku v uvedenom ohľade. Možno jednoducho poukázať na to, že Súd prvého stupňa posúdil argumenty spoločnosti JCB a rozhodol, že o jej právo na obhajobu nešlo.²⁸

60. Nič v uvedenom hodnotení by nemalo byť považované za akékoľvek prepáčenie mimoriadneho omeškania Komisie pri zaobraní sa so žiadosťou JCB o výnimku, ktoré bolo ďaleko za hranicami prijateľnej administratívnej praxe; avšak uvedené omeškanie neovplyvnilo práva JCB na obhajobu tak, ako sa to uvádza.

25 — Pozri bod 205 sporného rozhodnutia.

26 — Pozri najmä body 149, 158, 163, 171, 175 a 252 sporného rozhodnutia.

27 — Pozri body 231 a nasl. sporného rozhodnutia.

28 — Bod 45 napadnutého rozsudku.

Prezumpcia neviny

neho konania nie je nič, čo by naznačovalo, že Komisia vykladala dokumenty a skutkové okolnosti tendenčne alebo zaujato alebo že by vo svojom konaní voči JCB ukázala zaujatosť.²⁹

Napadnutý rozsudok

Tvrdenia účastníkov konania

61. V konaní na prvom stupni spoločnosť JCB tvrdila, že Komisia nedodržala zásadu prezumpcie neviny a posudzovala skutkové okolnosti zaujato, neberúc do úvahy dôkazy v jej prospech a predpokladajúc jej vinnu, v rozpore so zásadou *in dubio pro reo*.

64. Spoločnosť JCB tvrdí, že napadnutý rozsudok narušil jej právo na prezumpciu neviny, ktoré predpokladá, že pokiaľ ide o dôkazy, musí byť každá oprávnená pochybnosť v prospech obvineného, v súlade s tým súvisiacou zásadou *in dubio pro reo*.

62. Súd prvého stupňa bol názoru, že všeobecnú prezumpciu viny by bolo možné pripísať Komisii iba vtedy, ak by skutkové závery, ktoré uviedla v rozhodnutí, neboli podporované dôkazmi, ktoré predložila.

63. Súd prvého stupňa tiež preskúmal štyri príklady údajnej zaujatosti uvádzané spoločnosťou JCB — interné memorandum zo 16. mája 1995, interný list z 13. apríla 1995, dva rozsudky francúzskych súdov a prepis rozhovoru medzi úradníkmi Komisie a koncesionárom JCB zo 6. novembra 1996 — a dospel k záveru, že v priebehu správ-

65. Po prvé, Súd prvého stupňa z vydania druhého oznámenia o výhradách nesprávne vyvodil, že Komisii by bolo možné pripísať všeobecnú prezumpciu viny iba vtedy, ak by neboli skutkové zistenia v rozhodnutí podporené dôkazmi, ktoré predložila. Skôr mal Súd prvého stupňa uznať, že úvodné oznámenie o výhradách založené na oznámených zmluvách už porušuje prezumpciu neviny, pokiaľ aspoň neprináša dôkazy, že predmetné správanie nepatrilo „pod aktivity popísané v oznámení“³⁰.

29 — Body 53 až 60 napadnutého rozsudku.

30 — Pozri článok 15 ods. 5 písm. a) nariadenia č. 17, už citovaného v poznámke pod čiarou 14.

66. Po druhé, v prípade memoranda z roku 1995 a listu a nahrávky z roku 1996³¹ Súd prvého stupňa nechal do úvahy dôkazy, ktoré neboli uznané alebo boli nesprávne vyložené Komisiou, čím porušil svoju povinnosť zabezpečiť rešpektovanie prezumpcie nevinoty.

67. Po tretie, Súd prvého stupňa zamietol význam rozhodnutí rozličných vnútroštátnych súdov pre vec a uvedené zamietnutie primerane neodôvodnil. Odvolací súd v Paríži uznal, že odmietnutie dodávky pre spoločnosť Central Parts malo korene výlučne v protiprávnom správaní spoločnosti Central Parts. Súd prvého stupňa sa nemôže opierať o údajné správanie JCB vo vzťahu k paralelným dovozom zo strany spoločnosti Central Parts s cieľom konštatovať, že JCB porušila článok 81 ES³², a zároveň popierať význam rozhodnutia odvolacieho súdu. Spoločnosť JCB tiež cituje rozsudok obchodného súdu v Nîmes a rozhodnutia írskych a francúzskych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže, pričom tvrdí, že všetky vyznievali v prospech jej obhajoby.

68. Po štvrté, spoločnosť JCB argumentuje, že Súd prvého stupňa nezohľadnil fax z roku 1996 a memorandum z roku 1997, pričom tvrdí, že oba dôkazy predstavovali dôkazy jej nevinoty, čím bola opäť porušená prezumpcia nevinoty.

69. Komisia je názoru, že spoločnosť JCB si mylí maximum *in dubio pro reo*, ktorá je pre posudzovanie dôkazov štandardom, a všeobecnejšie pravidlo prezumpcie nevinoty, o ktoré ide v tejto veci. Porušenie neskôr uvedeného pravidla vyžaduje viac ako iba nesprávne posúdenie dôkazov.

70. Memorandum z roku 1995³³ nepredstavuje pri neexistencii dôkazov, že sa na základe neho konalo, dôkaz zbavujúci viny a Súd prvého stupňa vyslovil, že existoval dostatok dôkazov pokračujúcich obmedzení pasívnych predajov na vývoz až do roku 1998. Ďalej Súd prvého stupňa zistil, že vysvetlenie Komisie v súvislosti s vylúčením nahrávky z roku 1996 bolo úplne prijateľné.

71. Vnútroštátne rozhodnutia, na ktoré sa odkazovalo, boli Súdom prvého stupňa posudzované, ale správne bolo konštatované, že sú irelevantné pre odlišné porušenia, o ktoré v tejto veci ide. Rozhodnutia francúzskych a írskych orgánov na ochranu hospodárskej súťaže neboli v tejto spojitosti zmieňované pred Súdom prvého stupňa; argumenty v uvedenom ohľade sú teda neprípustné. Vo zvyšných tvrdeniach sa navrhuje preskúmanie posúdenia skutkových okolností Súdom prvého stupňa a sú tiež neprípustné.

31 — Pozri bod 63 vyššie.

32 — V bodoch 92 a 98 napadnutého rozsudku.

33 — Bod 63 vyššie.

Posúdenie

72. Tvrdenie spoločnosti JCB je v podstate také, že Súd prvého stupňa vyvodil z dôkazov nesprávny záver, že Komisia nebola voči spoločnosti JCB zaujatá, porušiac prezumpciu nevinu, ktorú mala JCB priznať.

73. Prinajmenšom v širokom zmysle slova sa teda spoločnosť JCB domáha nového posúdenia dôkazov predložených Súdu prvého stupňa. Keďže odvolania sú obmedzené na otázky práva, nie je v zásade úlohou Súdneho dvora, aby také posúdenie vykonal. Bude len posudzovať, či Súd prvého stupňa skreslil jasnú povahu dôkazov alebo či je vecná nesprávnosť jeho zistení zrejmá z dokumentov, ktoré sú súčasťou súdneho spisu.³⁴

74. Zdá sa, že tu nejde ani o jednu z uvedených situácií. Hoci spoločnosť JCB cituje judikatúru týkajúcu sa skreslenia jasnej povahy dôkazov a zjavnej vecnej nesprávnosti, aspekty rozsudku, ktoré kritizuje, sa týkajú záverov, ktoré Súd prvého stupňa vyvodil zo svojho preskúmavania dôkazov a ktoré sú podľa môjho názoru úplne v rámci obvyklého posúdenia a nenasvedčujú žiadnemu skresleniu. V žiadnom ohľade neozna-

čuje spoločnosť JCB nejakú vecnú nepresnosť vo výklade dokumentov predložených Súdu prvého stupňa — na rozdiel od prípadov, v ktorých Súdny dvor konštatoval, že došlo k skresleniu dôkazov.³⁵

75. S konkrétnymi argumentmi spoločnosti JCB sa možno vyrovnáť rýchlo.

76. Na jednej strane vydanie oznámenia o výhradách nemožno samo osebe za žiadnych okolností považovať za dôkaz prezumpcie viny; ak by to tak bolo, mohlo by sa namietiť proti začatiu akéhokoľvek trestného alebo kvázi trestného konania, alebo prešetrenia. Iba následný priebeh konania môže taký dôkaz poskytnúť a v tomto prípade bolo prehliadnutie v prvom oznámení o výhradách napravené v druhom oznámení o výhradách.

77. Na druhej strane Súd prvého stupňa preskúmal dôkazy, ktoré spoločnosť JCB citovala ako príklady údajnej zaujatosti Komisie (v tom zmysle, že Komisia nevzala do úvahy ich údajnú povahu zbavujúcu JCB viny). Záver, ktorý vyvodil, nebol ten, že dôkazy neboli v žiadnom prípade dôkazmi

34 — Pozri napríklad rozsudky z 2. marca 1994, Hilti/Komisia, C-53/92 P, Zb. s. I-667, bod 42; z 1. júna 1994, Komisia/Brazzelli Lualdi a i., C-136/92 P, Zb. s. I-1981, body 47 až 49, a nedávno, zo 14. júla 2005, Rica Foods/Komisia, C-40/03 P, Zb. s. I-6811, bod 60.

35 — Pozri napríklad rozsudky z 27. januára 2000, DIR International Film a i./Komisia, C-164/98 P, Zb. s. I-447, body 43 až 48; z 3. apríla 2003, Parlament/Samper, C-277/01 P (Zb. s. I-3019, body 45 až 49; rozsudok Súdneho dvora z 11. septembra 2003, Belgicko/Komisia, C-197/99 P, Zb. s. I-8461, body 64 až 67.

zbavujúcimi viny, ale že v prístupe Komisie k JCB nebolo nič, čo by poukazovalo na zaujatosť. Argument spoločnosti JCB v odvolacom konaní však smeruje k preukázaniu toho, že dôkazy boli v jej prospech, čo je úplne odlišná záležitosť. Samotná existencia dôkazov v jej prospech nevyžaduje vždy pre ňu priaznivé zistenie, a to vtedy, keď existujú iné dôkazy odlišnej povahy; a ani nemôže viesť nevyhnutne k záveru o zaujatosti v prípade nepriaznivého rozhodnutia.

Zákaz pasívnych predajov vo Francúzsku, Spojenom kráľovstve a Írsku

Napadnutý rozsudok

78. Som preto názoru, že prvý odvolací dôvod je neprípustný a/alebo nedôvodný a treba ho zamietnuť.

80. V prvostupňovom konaní spoločnosť JCB argumentovala, že Komisia nepreukázala existenciu obmedzenia pasívnych predajov koncesionárov usadených v Spojenom kráľovstve, Írsku, Francúzsku a Taliansku konečným spotrebiteľom a koncesionárom mimo ich výlučných územných oblastí a že jediný výslovný zákaz v dohodách sa týkal predajov neautorizovaným predajcom.

Druhý odvolací dôvod: porušenie článku 81 ES

79. Spoločnosť JCB tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia tým, že i) ju „odsúdil“ za ukladanie všeobecného zákazu pasívnych predajov vo Francúzsku, Spojenom kráľovstve a Írsku, ii) ju „odsúdil“ za obmedzovanie zásobovacích zdrojov koncesionárov vo Francúzsku a Taliansku a iii) odmietol zrušiť zamietnutie jej žiadosti o výnimku.

81. Pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo, Súd prvého stupňa poznamenal, že článok 4 dohody zmenenej a doplnenej v roku 1975 neobsahoval žiaden taký všeobecný zákaz, ale že tvrdenie Komisie bolo také, že dohoda bola vykladaná tak, že z nej zákaz vyplýva. Súd prvého stupňa preskúmal rozličné dokumenty, na základe ktorých Komisia dospela k svojmu záveru³⁶, a dospel k záveru, že „v Spojenom kráľovstve sa uplatňovali obmedzujúce postupy odlišné od obsahu oznámených dohôd“³⁷.

36 — Presne opísané v bodoch 84 až 91 sporného rozhodnutia.

37 — Body 86 až 89 napadnutého rozsudku.

82. Pokiaľ ide o Írsko, Súd prvého stupňa sledoval podobnú analýzu. Dohody oznámené v roku 1973 a 1975 neobsahovali žiadne ustanovenie zakazujúce veľkoobchodné predaje neautorizovaným obchodným zástupcom, ale neoznámená dohoda z roku 1992 zakazovala tak aktívne, ako aj pasívne predaje s výnimkou predajov schválenému závislému predajcovi. Opäť Súd prvého stupňa preskúmal dokumenty, na ktorých Komisia založila svoje rozhodnutie,³⁸ a zistil, že sú dostatočné na to, aby preukázali obmedzenia uložené na pasívne predaje mimo územných oblastí. Výnimka udelená írskym protimonopolným úradom, ktorej sa dovoľáva JCB, bola pre výkon právomocí Komisie zverených jej právom Spoločenstva irelevantná, ale bola v každom prípade založená na dohode, ktorá nebola Komisii oznámená.³⁹

83. Pokiaľ ide o Francúzsko, Súd prvého stupňa zistil, že neoznámená typizovaná distribučná dohoda neobsahovala výslovný zákaz pasívnych predajov mimo výlučných územných oblastí. V každom prípade dokumenty citované Komisiou⁴⁰ preukázali existenciu obmedzenia v praxi. Rozhodnutie Francúzskej rady pre hospodársku súťaž citované spoločnosťou JCB bolo irelevantné, pretože sa týkalo odlišnej distribučnej siete a distribučnej dohody.⁴¹

Tvrdenia účastníkov konania

84. Pokiaľ ide o Francúzsko, spoločnosť JCB argumentuje, že distribučnú dohodu nemožno vykladať tak, že výslovne zakazuje pasívne predaje, že jeden z troch posudzovaných dokumentov — list týkajúci sa poplatkov z popredajných služieb — bol inde⁴² Súdom prvého stupňa považovaný za nedostatočný dôkaz; a že ďalší z uvedených dokumentov uznával existenciu konkurenčného tlaku medzi koncesionármi prenikajúcimi na územia iných koncesionárov.

85. Komisia odpovedá, že v každom prípade nebolo sporné rozhodnutie založené na tvrdení o výslovnom zákaze v distribučnej dohode, ale na skutočnom uplatňovaní dohody; že Súd prvého stupňa nespochybnil dôkaznú hodnotu listu týkajúceho sa poplatkov z popredajných služieb, že ďalší dokument, na ktorý sa odkazuje, jasne uvádza existenciu dohôd o predajoch na určitom území, a že spoločnosť JCB nepredkladá žiadne tvrdenia, čo sa týka tretieho dokumentu, ktorý bol preskúmaný tak v rozhodnutí, ako aj v rozsudku.

86. Pokiaľ ide o Spojené kráľovstvo a Írsko, spoločnosť JCB v podstate argumentuje tak,

38 — Bod 122 sporného rozhodnutia.

39 — Body 90 až 95 napadnutého rozsudku.

40 — Najmä v bode 113 sporného rozhodnutia.

41 — Body 96 až 100 napadnutého rozsudku.

42 — V bodoch 139 až 145 napadnutého rozsudku.

že Súd prvého stupňa nesprávne vyložil rozličné výmeny informácií, ktoré preskúmal, že v tvrdení Komisie ide o maskovaný pokus docieľiť opätovné posúdenie dôkazov.

Posúdenie

87. V tejto časti argumentov spoločnosti JCB nenachádzam nič, čo by sa týkalo akéhokoľvek možného porušenia článku 81 ES. Odvolateľ sa usiluje preukázať, že Súd prvého stupňa vyvodil nesprávne závery z dôkazov. Ako som pripomenul, Súdny dvor nie je oprávnený preskúmať vyvodenie takých dôkazov, ak nedošlo k skresleniu jasného zmyslu dôkazov.

88. V tomto prípade sa zdá byť možné, že Súd prvého stupňa skreslil zmysel francúzskej distribučnej dohody vtedy,⁴³ keď dospel k záveru, že existoval výslovný zákaz pasívnych predajov.

43 — Príslušné zmluvné ustanovenie, ktoré znie: „Vymenovaný koncesionár sa tiež zaväzuje nepredávať ani nedistribúovať výrobky a súčiastky JCB z miesta sídla podniku, dcérskej spoločnosti alebo skladu umiestneného mimo územnej oblasti. Vymenovaný koncesionár sa zaväzuje nepodporovať predaj výrobkov a súčiastok JCB priamo alebo nepriamo mimo územnej oblasti.“

89. Ako na to však poukázala Komisia, uvedené možné skreslenie sa týka aspektu, ktorý nemá význam pre platnosť sporného rozhodnutia, ktoré bolo založené nie na zmluvných podmienkach, ale na ich uplatňovaní.

90. Vo zvyšnej časti je jasné, že spoločnosť JCB sa iba usiluje o opätovné posúdenie dôkazov predložených Súdu prvého stupňa a nie je úlohou tohto Súdneho dvora takéto opätovné posúdenie pri odvolaní uskutočniť.

Obmedzenie zásobovacích zdrojov vo Francúzsku a Taliansku

Napadnutý rozsudok

91. V konaní na prvom stupni spoločnosť JCB tvrdila, že Komisia nesprávne vyložila dohody vo Francúzsku a v Taliansku tak, že zaväzujú koncesionárov na získavanie dodávok výlučne od príslušnej dcérskej spoločnosti JCB v danom štáte a zakazujú vzájomné zásobovania, zatiaľ čo účelom predmetných zmluvných ustanovení bolo iba zabezpečiť, aby koncesionári predávali iba výrobky spoločnosti JCB, a že Komisia nepreskúmala, či boli sporné zmluvné ustanovenia skutočne uplatňované.

92. Súd prvého stupňa zistil, že neoznámené dohody mali obmedzujúci účel, že boli uplatňované vo Francúzsku, ak aj nie v Taliansku, ale že vzhľadom na účel bol ich skutočný účinok irelevantný,⁴⁴ preto konala Komisia správne, keď zastala názor, že tento prvok porušenia bol preukázaný.⁴⁵

a článok 3 písm. d) bod 2 nariadenia č. 1983/83 vyžaduje prístup k alternatívnym zásobovacím zdrojom mimo zmluvného územia.

Posúdenie

Tvrdenia účastníkov konania

93. Spoločnosť JCB tvrdí, že zistenie Súdu prvého stupňa v uvedenom ohľade bolo v rozpore s blokovou výnimkou podľa nariadenia č. 1983/83⁴⁶ a predtým podľa nariadenia č. 67/67,⁴⁷ ktorá by sa mohla vzťahovať na príslušné zmluvné ustanovenia dohôd.

95. Spoločnosť JCB sa neusilovala popierať, že toto je nový argument, ktorý nebol predložený Súdu prvého stupňa, alebo tvrdiť, že sa týka záležitosti verejného poriadku, ktorú mal Súd prvého stupňa nastoliť bez návrhu. Argument jasne smeruje k platnosti rozhodnutia Komisie a Súd prvého stupňa nemožno kritizovať za to, že ho nepreskúmal. V dôsledku toho nie je len neprípustný⁴⁸, ale tiež každopádne neidentifikuje žiadne nesprávne právne posúdenie v napadnutom rozsudku.

94. Komisia namietla, že toto tvrdenie je úplne nové, a preto neprípustné, že v konaní na prvom stupni spoločnosť JCB mlčky pripustila, že na jej francúzske a talianske dohody sa nevzťahovala blokovaná výnimka, a že v každom prípade článok 3 písm. c)

Odmietnutie zrušenia zamietnutia žiadosti o výnimku

Napadnutý rozsudok

44 — V súlade s judikatúrou: rozsudky z 13. júla 1966, Consten a Grundig/Komisia, 56/64 a 58/64, Zb. s. 429; zo 6. apríla 1995, Ferriere Nord/Komisia, T-143/89, Zb. s. II-917, body 30 a 31; zo 17. júla 1997, Ferriere Nord/Komisia, C-219/95 P, Zb. s. I-4411, body 13 až 15, a z 30. júna 1966, Sociétés techniques minières, 56/65, Zb. s. 337.

45 — Body 111 až 118 napadnutého rozsudku.

46 — Pozri bod 15 vyššie.

47 — Nariadenie Komisie č. 67/67/EHS z 22. marca 1967 o uplatňovaní článku [81] ods. 3 Zmluvy na skupinu dohôd o výlučnej distribúcii [*neoficiálny preklad*] (Ú. v. EŠ 1967, 57, s. 849).

96. V konaní na prvom stupni spoločnosť JCB argumentovala, že jej žiadosť o výnimku bola opodstatnená, pretože v súlade

48 — Pozri napríklad rozsudok Brazzelli Lualdi, už citovaný v poznámke pod čiarou 34, bod 59.

s požiadavkami článku 81 ods. 3 ES⁴⁹ spojenie územnej výlučnosti a selektivity predajcov nepoškodzovalo spotrebiteľov, ale naopak, zlepšovalo distribúciu výrobkov, a že Komisia nepredložila žiaden reálny dôvod na zamietnutie žiadosti. Spoločnosť JCB citovala ako porovnateľné najmä dve veci — BMW a Ivoclar⁵⁰ —, v ktorých boli výnimky udelené.

Tvrdenia účastníkov konania

98. Spoločnosť JCB po prvé tvrdí, že Súd prvého stupňa nesprávne obmedzil svoje hodnotenie iba na jednu oznámenú dohodu, zatiaľ čo žiadosť o výnimku pokrývala všetky uvedené dohody, spolu so zmenenými a doplnenými verziami, oznámenými v rokoch 1973 až 1995.

97. Súd prvého stupňa konštatoval, že spoločnosť JCB sa obmedzila na všeobecné vyhlásenia, že predmetná dohoda (typizovaná dohoda o distribúcii a exporte pre Írsko, Švédsko a Normanské ostrovy oznámená v roku 1973) spĺňala požiadavky na výnimku bez toho, aby presne označila, aké presné výhody by také rozhodnutie odôvodňovali. Dôvody Komisie na zamietnutie žiadosti boli dostatočne uvedené v bodoch 201 až 222 sporného rozhodnutia. Okrem toho v prípade rozhodnutí o výnimkách, na ktoré odkazovala spoločnosť JCB, Komisia preukázala, že neboli porovnateľné.⁵¹

99. Po druhé, Súd prvého stupňa sám sebe odporoval, keď si osvojil odôvodnenie Komisie v bodoch 201 až 222 sporného rozhodnutia, ktoré boli založené okrem iného na troch údajných porušeníach, v prípade ktorých Súd prvého stupňa inde dospel k názoru⁵², že neboli dostatočne preukázané.

100. Po tretie, Súd prvého stupňa nesprávne vyložil pravidlá výnimiek. Neexistovalo žiadne obmedzenie pasívnych predajov, čiže zásady, ktoré tvoria základ rozhodnutí vo veci BMW a Ivoclar, mali byť uplatnené analogicky a mali viesť k výnimke.

101. Napokon Súd prvého stupňa sa mýlil, keď uviedol,⁵³ že spoločnosť JCB neoznačila

49 — Pozri bod 6 vyššie.

50 — Rozhodnutie Komisie 75/73/EHS z 13. decembra 1974 týkajúce sa konania podľa článku [81] Zmluvy ES (IV/14.650 — Bayerische Motoren Werke AG) [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 29, 1975, s. 1) a rozhodnutie Komisie 85/559/EHS z 27. novembra 1985 týkajúce sa konania podľa článku [81] Zmluvy ES (IV/30.846 — Ivoclar) [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 369, s. 1).

51 — Body 160 až 169 napadnutého rozsudku.

52 — V bodoch 133, 145 a 154 napadnutého rozsudku.

53 — V bode 166.

presné výhody poskytované jej distribučnou sieťou. Uvedené výhody boli vymenované v bodoch 207 a 208 sporného rozhodnutia samotného a žalobca bol oprávnený z nich mať prospech.

prvého stupňa je odlišná. V každom prípade rozhodnutie odkazovalo⁵⁴ na iné porušenia, pri ktorých bol Súd prvého stupňa názoru⁵⁵, že majú kľúčový význam, a ktoré boli relevantné pre záver, že kritériá článku 81 ods. 3 ES neboli splnené.

102. Komisia tvrdí, že spoločnosť JCB sa iba domáha celkového opätovného otvorenia preskúmania vykonaného Súdom prvého stupňa v súvislosti s komplexným skutkovým a ekonomickým posúdením zo strany Komisie; tvrdenia účastníka konania by mali byť už na uvedenom základe samotnom zamietnuté ako neprípustné.

103. Čo sa týka konkrétnych argumentov, je názoru, po prvé, že odkaz Súdu prvého stupňa iba na typizovanú dohodu o distribúcii a exporte pre Írsko, Švédsko a Normanské ostrovy oznámenú v roku 1973 bol jednoduchým administratívnym omylom, ktorý nemal žiadne dôsledky, pretože analýza Komisie sa týkala všetkých oznámených dohôd a bola potvrdená Súdom prvého stupňa, ktorý okrem toho zabezpečil, aby nebola v prípade akejkoľvek oznámenej dohody uložená žiadna pokuta.

104. Po druhé, odkaz na body 201 až 222 sporného rozhodnutia bol výlučne na účely uvedenia odkazu v texte. Vecná analýza Súdu

105. Po tretie, spoločnosť JCB sa opätovne usiluje spochybniť zistenie o obmedzení pasívnych predajov, ktoré odlišuje jej situáciu od situácie vo veciach BMW a Ivoclar. Okrem toho dohody BMW, na ktoré bola udelená výnimka, tiež umožňovali aktívne predaje mimo územnej oblasti pri splnení záväzkov týkajúcich sa podpory predaja. Dohody spoločnosti JCB obmedzujú tak aktívne, ako aj pasívne predaje a vzájomné zásobovania a nie sú porovnateľné. Dohody spoločnosti Ivoclar sa týkali obchodov predávajúcich výrobky viacerých značiek a výnimka nebola obnovená.

106. Napokon poukázanie Súdu prvého stupňa na výhody obsiahnuté v dohodách sa vzťahuje na kumulatívne požiadavky článku 81 ods. 3 ES alebo podiel spotrebiteľov na uvedených výhodách. Súd prvého stupňa správne konštatoval, že spoločnosť JCB nepreukázala uspokojenie uvedených požiadaviek, ale sa v uvedenom ohľade obmedzila na všeobecné tvrdenia.

54 — V bodoch 209, 214, 215 a 218.

55 — V bode 185 napadnutého rozsudku.

Posúdenie

107. Súhlasím s Komisiou, že nie je úlohou tohto Súdneho dvora preskúmať argumenty spoločnosti JCB v časti, v ktorej sa iba domáhajú nového preskúmania analýzy Komisie v spornom rozhodnutí. Okrem toho sú s uvedenými argumentmi ďalšie ťažkosti.

108. V prvom rade sa zdá byť kritika zo strany spoločnosti JCB irelevantná. Z bodov 201 až 222, najmä z bodu 205 sporného rozhodnutia sa zdá byť jasné, že Komisia zhodnotila všetky oznámené dohody, v spojení so spôsobom, akým boli uplatňované. Súd prvého stupňa uvedené zhodnotenie schválil bez toho, aby obmedzoval svoje skúmanie na jednu dohodu. Skutočnosť, že — mylne alebo inak — uviedol, že žiadosť sa vzťahuje iba na jednu dohodu, preto nemá žiadne dôsledky.

109. V druhom rade skutočnosť, že v bode 161 svojho rozsudku Súd prvého stupňa uviedol, že „všeobecnou otázkou, či by distribučný systém JCB mohol byť predmetom rozhodnutia podľa článku 81 ods. 3 ES,... sa zaoberajú odôvodnenia 201 až 222 sporného rozhodnutia“, v spojitosti so skutočnosťou, že schválil celkový z toho vyvodený záver, nemožno brať tak, že z nich vyplýva, že schvaľoval každý jednotlivý krok v odôvodnení Komisie v uvedenej časti

rozhodnutia, najmä keď inde konštatoval, že niektoré časti uvedeného odôvodnenia neboli správne. Spoločnosť JCB samotná uvádza, že rozhodnutie sa opieralo „okrem iného“ — a teda iba sčasti — o tri údajné porušenia, ktoré Súd prvého stupňa zamietol ako nedostatočne preukázané z právneho hľadiska.

110. V treťom rade tvrdenie spoločnosti JCB by mohlo byť relevantné, iba ak by bolo zamietnuté skutkové zistenie o existencii obmedzení pasívnych predajov, a nie je úlohou tohto Súdneho dvora takéto záležitosti pri odvolaní preskúmať.

111. Nakoniec je jasné, že v bodoch 207 a 208 sporného rozhodnutia Komisia vymenovala určité prospešné účinky vytvárané distribučným systémom spoločnosti JCB a prenesené na spotrebiteľov. Rozhodnutie potom pokračuje vymenovaním iných črt, ktoré sa do žiadnej takej výhody nepremietajú, spolu s obmedzeniami, ktoré nie sú nevyhnutné, vedúc ju v bodoch 221 a 222 k zisteniu, že neboli splnené všetky kumulatívne podmienky článku 81 ods. 3 ES a že výnimka nemohla byť udelená. Aby uvedený záver prekonala, spoločnosť JCB by bola musela preukázať, že *všetky* kumulatívne podmienky boli splnené. Netvrdí, že sa tak stalo a možno nešťastná formulácia bodu 166 napadnutého rozsudku nemá v tomto ohľade žiaden dopad.

112. Som preto názoru, že druhý odvolací dôvod je nepripustný a/alebo nedôvodný a treba ho zamietnuť.

Tretí odvolací dôvod: uloženie a výpočet pokuty

Napadnutý rozsudok

113. V konaní na prvom stupni spoločnosť JCB argumentovala, že skutkové okolnosti nepreukázali existenciu porušenia a boli v každom prípade založené na oznámených dohodách, pri ktorých nemohla byť uložená žiadna pokuta. Okrem toho pokuta bola neprimeraná v porovnaní s pokutami uloženými za porovnateľných okolností spoločnostiam Volkswagen a Opel.⁵⁶ Komisia zveličila závažnosť údajných porušení a nevzala do úvahy ich skutočný účinok, rozsah, v ktorom boli obmedzenia skutočne uplatnené, ich meniacu sa intenzitu v čase, alebo také poľahčujúce okolnosti, ako je individuálna výnimka udelená írskym protimonopolným úradom, alebo rozsudok odvolacieho súdu v Paríži.

56 — Rozhodnutie Komisie 98/273/ES z 28. januára 1998 týkajúce sa konania podľa článku [81] Zmluvy ES (IV/35.733 — VW) [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 124, s. 60) a rozhodnutie Komisie z 20. septembra 2000 týkajúce sa konania podľa článku [81] Zmluvy ES (Vec COMP/36.653 — Opel) [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 59, 2001, s. 1), na ktoré odkazuje bod 171 napadnutého rozsudku.

114. Súd prvého stupňa poznamenal, že podľa článku 15 ods. 5 písm. a) nariadenia č. 17 nemohli byť pokuty ukladané v prípade konaní, ktoré patrili do rámca opísaného v dohodách oznámených v rokoch 1973 a 1975. Keďže okrem toho neboli určité porušenia preukázané, pokuta musí byť vypočítaná výlučne s poukázaním na obmedzenia pasívnych predajov uvedených v článku 1 písm. a) sporného rozhodnutia, ktoré prekročili rámec ustanovení oznámených dohôd, a na obmedzenia zásobovacích zdrojov uvedené v článku 1 písm. b), ktoré neboli pokryté oznámením.⁵⁷

115. Suma musí zohľadňovať okolnosti a závažnosť porušenia. V súlade s nariadením č. 17 a jej vlastnými Usmereniami k metóde stanovovania pokút stanovila Komisia pokutu na 39 614 000 eur — 25 000 000 eur vzhľadom na závažnosť porušenia plus 13 750 000 eur (5 % ročne) vzhľadom na odhadovanú dobu trvania jedenást rokov a 864 000 eur za prirátajúce okolnosti.⁵⁸

116. Preukázané porušenia boli závažné, pretože poškodzovali riadne fungovanie vnútorného trhu, a to svojím cieľom a účinkom, ktorým je delenie vnútroštátnych trhov, a preto odôvodňovali vysokú pokutu. Spo-

57 — Body 175 až 177 napadnutého rozsudku.

58 — Body 178 až 180.

ločnosť JCB bola okrem toho pomerne dôležitým podnikom v Európskom spoločenstve a v dotknutom sektore.⁵⁹

„konkludentné schválenie“, pričom takýto prístup je právu hospodárskej súťaže Spoločenstva cudzí. Rozhodnutia írskeho protimonopolného úradu a odvolacieho súdu v Paríži sa týkali odlišných skutkových okolností.⁶²

117. Na základe skutkových okolností citovaných Komisiou však mala byť celková doba trvania porušenia 10 rokov, od roku 1989 do roku 1998 vrátane, a nie 11 rokov.⁶⁰

120. Príťažujúca okolnosť, ktorú Komisia identifikovala v pokute ukladanej spoločnosťou JCB dcérskej spoločnosti za porušenie zmluvného ustanovenia riadne oznámenej dohody, však takto posudzovaná byť nemala.⁶³

118. Pokuty spoločnostiam Volkswagen a Opel boli uložené za odlišných okolností a Komisia nie je povinná vypočítavať pokuty ako percento obratu, postupovať presne podľa svojej predchádzajúcej praxe alebo uplatňovať presný matematický vzorec; v dôsledku toho skutočnosť, že pokuty uložené spoločnostiam Volkswagen, Opel a JCB sa rovnali odlišným percentám ich príslušných obrátov, nie je dôkazom diskriminačného prístupu.⁶¹

121. Keďže zvýšenie za príťažujúce okolnosti nebolo odôvodnené a tri prvky porušenia konštatované v spornom rozhodnutí neboli preukázané, Súd prvého stupňa na základe svojej právomoci podľa článku 229 ES a článku 17 nariadenia č. 17 vyslovil, že pokuta by mala byť znížená na 30 miliónov eur.⁶⁴

119. Čo sa týka poľahčujúcich okolností, spoločnosť JCB nemohla oprávnene tvrdiť, že nezaujatie formálneho stanoviska Komisiou týkajúceho sa jej dohôd znamenalo

122. Spoločnosť JCB teraz tvrdí, že Súd prvého stupňa i) porušil základné zásady — správneho úradného postupu, legitímnej dôvery a rovnakého zaobchádzania — uplat-

59 — Body 182 a 183.

60 — Body 184 a 185.

61 — Body 186 až 189.

62 — Bod 190.

63 — Body 191 a 192.

64 — Body 193 a 194.

nitelné na ukladanie pokút a ii) nesprávne uplatnil pravidlá upravujúce výpočet pokút týkajúci sa závažnosti a doby trvania porušenia a existencie poľahčujúcich a priťažujúcich okolností.

125. Po tretie, Súd prvého stupňa porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neodpovedal na tvrdenie spoločnosti JCB, že pokuta bola neprimerane vysoká v porovnaní s pokutami uloženými spoločnostiam Volkswagen a Opel za porovnateľných okolností, a tým, že pokutu neznížil na úroveň, na ktorej by mohla byť uložená v skoršej fáze, ak by Komisia konala obozretne.

Základné zásady uplatnitelné na ukladanie pokút

Tvrdenia účastníkov konania

123. Spoločnosť JCB argumentuje, po prvé, že porušenie zásady správneho úradného postupu, ktoré Súd prvého stupňa rozpoznal v neprimerane veľkom omeškaní pri odpovedaní na oznámenia, malo viesť k podstatnému zníženiu pokuty.

126. Komisia v odpovedi na prvé dva body a na druhú časť tretieho bodu zdôrazňuje, že v prípade dohôd v tej podobe, v akej boli oznámené, nebola uložená žiadna pokuta, ale že bola uložená pokuta iba v súvislosti so správaním, ktoré prekračovalo rámec uvedených dohôd a ktoré nebolo oznámené. Správne konanie teda nebolo v uvedenom ohľade neprimerane dlhé; zo žiadneho prístupu prijatého alebo neprijatého Komisiou voči oznámeným dohodám sa nemohla odvodzovať žiadna legitímna dôvera; a Komisia nemohla uložiť pokutu v žiadnej fáze predtým, ako dostala sťažnosť od spoločnosti Central Parts týkajúcu sa neoznámeného správania.

124. Po druhé, Súd prvého stupňa neprihliadol na legitímnu dôveru spoločnosti JCB, že po oznámení a úvodnej korešpondencii s Komisiou a vo svetle rozhodnutí vnútroštátnych súdov a orgánov na ochranu hospodárskej súťaže existovala reálna možnosť, že na jej distribučné dohody sa udelí výnimka.

127. Čo sa týka pokút uložených spoločnostiam Volkswagen a Opel, Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa odpovedal na argument spoločnosti JCB tým, že poskytol zdôvodnené hodnotenie v bodoch 187 až 189 svojho rozsudku.

Posúdenie

128. Súhlasím s Komisiou, že akokoľvek môže byť omeškanie odsúdeniahodné, omeškanie preskúmania a zamietnutia žiadosti o výnimku pre oznamované dohody nemôže mať žiaden vplyv na výpočet pokuty.

129. Súd prvého stupňa v bodoch 175 až 177 svojho rozsudku jasne uviedol, že v súlade s článkom 15 ods. 5 písm. a) nariadenia č. 17 nezohľadní žiadne správanie spadajúce pod aktivity opísané v dohodách oznámených v roku 1973 a 1975. Preskúmal zákonnosť rozhodnutia o pokute výlučne s odkazom na obmedzenia uvažované na pasívne predaje uvedené v článku 1 písm. a) sporného rozhodnutia, ktoré presahovali rámec ustanovení oznamovaných dohôd,⁶⁵ a na obmedzenia zásobovacích zdrojov uvedené v článku 1 písm. b) sporného rozhodnutia, ktoré neboli pokryté oznámením.

130. Uvedené obmedzenie rozsahu preskúmania sa zdá byť vcelku správne. Z toho vyplýva, že Súd prvého stupňa nemohol v súlade s právom zohľadniť omeškanie Komisie na účely zníženia pokuty za správanie, pri ktorom nedošlo k žiadnemu nepri-

meranému omeškaniu v prešetrovaní;⁶⁶ spoločnosť JCB nemohla z uvedeného omeškania odvodzovať žiadnu legitímnu dôveru, čo sa týka správania, ktoré neoznámila,⁶⁷ a nemôže existovať žiadne opodstatnenie pre zníženie pokuty na úroveň, na ktorej by mohla byť uložená, ak by sa Komisia o správaní dozvedela skôr.

131. Čo sa týka porovnania pokút vo veci Volkswagen a Opel, je jasné, že Súd prvého stupňa odpovedal na argument spoločnosti JCB v bodoch 186 až 189 svojho rozsudku a spoločnosť JCB nenapadla poukázanie Súdom prvého stupňa na oprávnenie voľnej úvahy Komisie pri zohľadňovaní množstva dotknutých faktorov. Skôr sa usilovala o uplatnenie nepružného vzorca v rozpore s judikatúrou citovanou Súdom prvého stupňa,⁶⁸ ktorú opäť spoločnosť JCB nespochybňuje.

Pravidlá upravujúce výpočet pokút

Tvrdenia účastníkov konania

132. Spoločnosť JCB tvrdí, že pri posudzovaní sumy uložených pokút mal Súd prvého

65 — Pozri tiež body 86 až 89 napadnutého rozsudku.

66 — Pozri tiež body 47 a 55 vyššie.

67 — Pozri tiež body 7 a nasl. a 43 vyššie.

68 — Rozsudky Ferriere Nord/Komisía, už citované v poznámke pod čiarou 44; z 20. marca 2002, LR AF 1998/Komisía, T-23/99, Zb. s. II-1705, a zo 14. mája 1998, Stora Kopparbergs Bergslags/Komisía, T-354/94, Zb. s. II-2111.

stupňa postupovať podľa Usmernení Komisie⁶⁹ tak, ako podľa nich postupoval vo veci Archer Daniels Midland⁷⁰. Tým, že tak nepostupoval, dopustil sa mnohých nesprávnych právnych posúdení.

133. Po prvé, dopustil sa formálneho omylu tým, že uviedol, že predmetná prax predstavovala „závažné“ porušenia, zatiaľ čo potvrdil pokutu za „veľmi závažné“ porušenia. Ale v každom prípade ani povaha ani dopad údajnej praxe neodôvodňujú jej kategorizáciu ako „veľmi závažn[ej]“.

134. Po druhé, nesprávne dospel k záveru, že doba trvania porušenia bola 10 rokov. Doba trvania by však mala byť posudzovaná vo svetle nedbanlivosti Komisie; dlhé mlčanie Komisie viedlo spoločnosť JCB k oprávnenej domnienke, že jej distribučná sieť neporušuje pravidlá hospodárskej súťaže. Ak by Komisia konala obozretne, nedošlo by k žiadnej protiprávnej praxi. V uvedenom kontexte by nemala byť doba trvania používaná na zvýšenie sumy akejkoľvek pokuty. V každom prípade dôkazy, o ktoré sa Súd prvého stupňa opierať pri svojom konštatovaní existencie porušenia nepodporujú konštatovanie o dobe trvania 10 rokov a v bode 184 svojho rozsudku nemal odkazovať na ďalšie dôkazy, o ktoré sa Komisia opierala.

135. Po tretie, Súd prvého stupňa nezohľadnil existenciu poľahčujúcich okolností. Údajnej nezákonnej praxe sa spoločnosť JCB nedopúšťala úmyselne, ale bola výsledkom nedbanlivosti Komisie a nesprávneho úradného postupu; spoločnosť JCB neuplatňovala rovnakú prax v Taliansku a bola oprávnená mať oprávnenú pochybnosť o tom, či správanie predstavovalo porušenie.

136. Napokon Súd prvého stupňa nesprávne posúdil údajné prítiažujúce okolnosti, najmä interné výmeny informácií medzi zamestnancami týkajúce sa pravidiel o dohodách obmedzujúcich súťaž.

137. Komisia poznamenáva, že usmernenia vyjadrujú jej politiku pri stanovovaní pokút vo svetle nariadenia č. 17. Nimi si Komisia sama ukladá dodatočné pravidlá všeobecnej povahy, ale neukladá ich žiadnej inej inštitúcii, a ukladá ich iba dovtedy, kým ich nezruší alebo nezmení; ani Súd prvého stupňa, ani Súdny dvor nimi nie je viazaný.

138. V každom prípade je prvý formálny bod spoločnosti JCB čisto sémantický a predmetná prax jasne patrí do kategórie „veľmi závažných“ porušení v zmysle usmernení.

69 — Pozri body 12 a nasl. vyššie.

70 — Rozsudok z 9. júla 2003, Archer Daniels Midland a Archer Daniels Midland Ingredients/Komisia, T-224/00, Zb. s. II-2597, bod 42.

139. Čo sa týka doby trvania porušenia, prehnané omeškanie v preskúvaní oznámených dohôd je pre prešetrovanie porušení, ktoré neboli formálne oznámené, irelevantné.

140. Čo sa týka poľahčujúcich a pritŕžujúcich okolností, spoločnosť JCB sa opäť nesprávne usiluje prepojiť omeškanie vzťahujúce sa na oznámené dohody s prešetrovaním neoznámenej praxe; interné výmeny informácií týkajúce sa pravidiel o dohodách obmedzujúcich súťaž ukazujú, že spoločnosť JCB si bola vedomá pravidiel, ale neexistuje žiaden dôkaz, že podľa nich konala.

Posúdenie

141. Je jasné, že usmernenia Komisie nemôžu zaväzovať Súd prvého stupňa pri výkone jeho právomoci upravovať výšku pokuty. Ani spoločnosť JCB netvrdí, že by v konaní na prvom stupni uvádzala akékoľvek odchýlenie sa Komisie od usmernení, ktoré by mal Súd prvého stupňa sankcionovať.

142. Vzhľadom na uvedené nemožno použitie pojmu „závažné“ Súdom prvého stupňa považovať za také, ktoré odkazuje presne na kategóriu „závažné“ a nie „veľmi závažné“

porušenia v usmerneniach. V každom prípade sú zistené porušenia jasne pokryté definíciou veľmi závažných porušení ako: „... praktiky, ktoré ohrozujú náležité fungovanie jednotného trhu, ako napríklad delenie národných trhov...“ a ktoré majú „... [širší] dosah na trh,... s účinkami v extenzívnych oblastiach spoločného trhu...“. ⁷¹ V dôsledku toho nemal Súd prvého stupňa žiaden dôvod stanoviť pokutu na úrovni primeranej pre menej závažné porušenia.

143. Súhlasím s Komisiou, že omeškanie pri odpovedaní na oznámené dohody, hoci môže byť samo osebe neuspokojujúce, neovplyvňuje dobu trvania porušení, ktoré spočívali v praxi, ktorá buď nebola oznámená, alebo presahovala rámec činností opísaných v oznámených dohodách. Ak by aj Komisia na pôvodné oznámenia odpovedala včas, jej odpoveď by spoločnosti JCB nenaznačila, či boli iné praktiky ako tie, ktoré boli oznámené, prípustné buď samo osebe, alebo v spojení s oznámenými dohodami. Také omeškanie ani nemôže zmierniť, priamo alebo nepriamo, závažnosť neoznámenej praxe alebo odôvodniť akýkoľvek predpoklad alebo neistotu v prípade jej zákonnosti.

144. Čo sa týka dôkazov, že zistené porušenie trvalo 10 rokov, spoločnosť JCB sa usiluje opierať sa o dátumy dokumentov

⁷¹ — Bod 1.A usmernení.

konkrétne citovaných Súdom prvého stupňa v skoršej časti jeho rozsudku ako preukazujúcich porušenie. To sa zdá byť zavádzajúce. Súd prvého stupňa nebol povinný pri posudzovaní toho, či Komisia z predložených dôkazov preukázala porušenie, chronologicky vymenovať každý dokument, ktorý zistenie podporoval. V dôsledku toho mohol vtedy, keď posudzoval dobu trvania porušenia, odkazovať na ďalšie skutkové okolnosti citované Komisiou, ako to aj urobil v bode 184 svojho rozsudku.

145. Čo sa týka údajného nezohľadnenia skutočnosti zo strany Súdu prvého stupňa, že prax nebola uplatňovaná v Taliansku, spoločnosť JCB tvrdí, že uvedený súd „uznáva, že pasívne predaje mimo výlučných územných oblastí boli bežné“, citujúc dva body napadnutého rozsudku. V uvedených bodoch⁷² však Súd prvého stupňa iba odkazuje na vlastné argumenty spoločnosti JCB v uvedenom zmysle, ale nijako nehodnotí ich správnosť.

146. Napokon, čo sa týka interného memoranda, ktoré Komisia považovala za príťažujúcu okolnosť, ale o ktorom spoločnosť JCB tvrdí, že bolo poľahčujúcou okolnosťou,⁷³ nezdá sa mi, že by bolo zjavne nesprávne považovať dôkazy o jeho vedomosti o tom, že

taká prax je v rozpore s právom Spoločenstva a nemá byť uskutočňovaná za príťažujúcu okolnosť, keď sa podnik zúčastňuje na protisúťažnej praxi.

147. V dôsledku toho som názoru, že žiaden z argumentov spoločnosti JCB v odvolacom konaní neoznačil žiadne nesprávne právne posúdenie Súdu prvého stupňa v jeho rozsudku a že odvolanie by preto malo byť zamietnuté.

Vzájomné odvolanie: nezohľadnenie príťažujúcej okolnosti

Napadnutý rozsudok

148. V bodoch 191 a 192 svojho rozsudku Súd prvého stupňa poznamenal, že v spornom rozhodnutí Komisia zvýšila pokutu o 864 000 eur, pretože bola názoru, že pokuta ukladaná spoločnosťou JCB koncesionárovi za porušenie článku 4 distribučnej dohody pre Spojené kráľovstvo (zákaz predaja neautorizovaným predajcom) a predstavujúca ušlý zisk z predaja náhradných dielov vyplývajúci z predajov mimo

72 — 102 a 117.

73 — „... memorandum zo 16. mája 1995 riaditeľa oddelenia predajov, zaslané riadiacim pracovníkom spoločnosti v skupine, ktoré uvádza, že zákaz paralelných dovozov je v rozpore s rozhodnutiami Komisie a judikatúrou Súdneho dvora“ (bod 54 napadnutého rozsudku).

zverenej územnej oblasti bola odvetným opatrením, a teda priťažujúcou okolnosťou.⁷⁴ Zmluvné ustanovenie v oznámení dohody je však vyňaté z možnosti uloženia pokuty podľa článku 15 ods. 5 nariadenia č. 17, čiže Komisia nemohla v súlade s právom z uvedeného dôvodu zvýšiť pokutu. Súd prvého stupňa preto znížil pokutu o sumu zvýšenia.

Tvrdenia účastníkov konania

149. Komisia tvrdí, že Súd prvého stupňa sa dopustil omylu pri svojom výklade článku 15 ods. 5 nariadenia č. 17. Priťažujúcou okolnosťou nebol článok 4 tak, ako bol oznámený, ale posilnenie jeho obmedzujúcej povahy peňažnými sankciami, ktoré podľa výslovného oznámenia spoločnosti JCB nemali byť ukladané a ktoré teda „[ne]spadajú pod aktivity popísané v oznámení“ podľa článku 15 ods. 5 písm. a). Cieľom uvedeného ustanovenia bolo podporiť podniky, aby vo svojich oznámeniach poskytli všetky informácie, a nemalo by byť vykladané ako ustanovenie chrániace pred pokutami neoznámených prax, ktorá pri jej uplatňovaní spolu s oznámenými zmluvnými ustanoveniami môže posilniť obmedzujúcu povahu samotných oznámených zmluvných ustanovení. Komisia navrhuje, aby Súdny dvor zrušil napadnutý rozsudok v časti, v ktorej znížil pokutu o 864 000 eur.

150. Spoločnosť JCB odpovedá, po prvé, že jej požiadavka na náhradu škody od jej koncesionára predstavovala iba uplatnenie dotknutého zmluvného ustanovenia — náhrada škody bola formou „mimosúdnej zmluvnej náhrady škody“ — a nie neoznámenej praxe. Tvrdenie Komisie, že spoločnosť JCB výslovne oznámila, že proti zmluvným stranám zmlúv uzavretých v Spojenom kráľovstve nebudú vyhovené žiadne sankcie, bolo založené výlučne na skutočnosti, že ostatné oznámené dohody také sankcie obsahovali. Ale zmluvné strany nie sú povinné konkretizovať v čase spisovania zmluvy, aké sankcie sa uplatnia v prípade porušenia; ak to nekonkretizujú, môžu požadovať náhradu škody vtedy, keď je to primerané. Náhrada škody bola nevyhnutná na zabezpečenie platnosti dohody o selektívnej distribúcii a na zabránenie protiprávnej diskriminácii medzi koncesionármi. Napokon Komisia predmetnú žiadosť nesprávne kvalifikovala ako „odvetné opatrenie“, pretože podľa usmernení sú takými opatreniami opatrenia prijaté voči „iným podnikom s cieľom prinútiť ich „rešpektovať“ protiprávne rozhodnutia alebo postupy“.

Posúdenie

151. V bode 40 sporného rozhodnutia Komisia uviedla:

„Na dvoch výtlačkoch formulára A/B vyplnených pre Spojené kráľovstvo bola spoločnosť

⁷⁴ — Suma 864 000 eur sa rovná dvojnásobku sumy pokuty uloženéj JCB svojmu koncesionárovi.

JCB požiadaná o poskytnutie informácií o obsahu dohody alebo zosúladeného postupu a presnejšie, podľa časti II ods. 3 písm. f), o „sankciách, ktoré môžu byť prijaté voči zúčastneným podnikom (zmluvné pokuty, vylúčenie, zastavenie dodávok, atď.)“. Na obidvoch tlačivách bola uvedená odpoveď „Nie“. Táto odpoveď nebola daná z nedbanlivosti alebo mechanicky. Na formulári A/B pripojenom k dohode pre Dánsko oznámenej tiež 30. júna 1973 bola uvedená zmluvná pokuta 250 GBP alebo trojnásobok ceny náhradných dielov kúpených od iných zdrojov ako JCB.“

ukladaná za predaje mimo zverenej územnej oblasti,⁷⁵ čo jasne nespadá pod uplatňovanie oznámeného ustanovenia.

154. Súd prvého stupňa sa preto v uvedenom ohľade dopustil omylu v bodoch 191 a 192 svojho rozsudku, ktorý by mal byť zrušený v časti, v ktorej znižuje z uvedeného dôvodu pokutu o 864 000 eur.

152. Uvedené tvrdenie nebolo v napadnutom rozsudku spochybnené a spoločnosť JCB ani nespochybňuje dôkazy predstavované predmetnými formulármi A/B.

O trovách

155. Podľa článku 69 v spojení s článkom 122 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to navrhol účastník konania, ktorý mal vo veci úspech.

153. Zdá sa mi byť jasné, že odpoveď „nie“ vo formulároch, na ktorých boli dohody pre Spojené kráľovstvo oznámené, znamená, že také sankcie, ako je pokuta uložená predmetnému koncesionárovi, nespádali pod aktivity opísané v oznámení a nemohli mať teda prospech z ochrany článku 15 ods. 5 nariadenia č. 17. V každom prípade príslušné zmluvné ustanovenie oznámenej dohody zakazovalo predaje neautorizovaným predajcom, zatiaľ čo predmetná pokuta bola

156. Keďže Komisia navrhla, aby boli jej trovy konania nahradené, spoločnosť JCB by mala byť zaviazaná na náhradu trov odvolacieho konania.

⁷⁵ — Pozri bod 191 napadnutého rozsudku.

157. Súd prvého stupňa rozhodol, že na základe článku 87 ods. 3 rokovacieho poriadku spoločnosť JCB má znášať tri štvrtiny svojich vlastných trov konania a Komisia má znášať svoje vlastné trovy konania a nahradiť štvrtinu trov konania spoločnosti JCB, pretože žalobe sa sčasti vyhovel.

158. Ak je vzájomné odvolanie úspešné, čo sa domnievam, že by malo byť, „pomer úspechu“ v pôvodnej žalobe sa posúva trochu viac smerom ku Komisii. Rozdiel je však malý a podľa môjho názoru neopodstatňuje žiadnu zmenu rozhodnutia o trovách konania v napadnutom rozsudku. Komisia napokon o žiadnu takú zmenu ani nežiadala.

Návrh

159. Navrhujem preto, aby Súdny dvor:

- odvolanie podané spoločnosťou JCB zamietol,
- zrušil napadnutý rozsudok v časti, v ktorej znižuje výšku pokuty uloženej v spornom rozhodnutí o 864 000 eur, a aby v dôsledku toho určil sumu uvedenej pokuty na 30 864 000 eur,
- zaviazal JCB na náhradu trov odvolacieho konania.